YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
16 päivänä heinäkuuta 1998 *

Asiassa C-136/96,

jonka Tribunal de grande instance de Paris on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

The Scotch Whisky Association

vastaan

Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp),

Prisunic SA ja

Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal)

ennakkoratkaisun tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 (EYVL L 160, s. 1) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit M. Wathelet (esittelevä tuomari), J. C. Moitinho de Almeida, P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies H. A. Rühl,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— The Scotch Whisky Association, edustajinaan asianajaja E. Borysewicz, Pariisi, ja Supreme Court of England and Walesin solicitor C. Walker,

— la Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp), edustajanaan asianajaja M. Lesage-Catel Legrand, Pariisi,

— Prisunic SA et Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), edustajanaan asianajaja F. Caquelin, Pariisi,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö J.-F. Dobelle ja saman osaston apulaisulkoasiainsihteeri R. Nadal,

— Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön ministerineuvos E. Röder ja saman ministeriön hallitusneuvos S. Maaß,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään yhteisön oikeutta koskevia asioita hoitavan osaston valtionasiamies L. Pérez de Ayala Becerril,

— Irlannin hallitus, asiamiehenään Chief State Solicitor M. A. Buckley,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori U. Leanza, avustajanaan valtionasiamies O. Fiumara,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies S. Ridley,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja J. L. Iglesias ja oikeudellisen yksikön virkamies X. Lewis,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan The Scotch Whisky Associationin, edustajinaan E. Borysewicz ja C. Walker; Compagnie financière européenne de prises de participationin (Cofepp), edustajanaan M. Lesage-Catel Legrand; Prisunic SA:n ja Centrale d'achats et de services alimentaires SARL:n (Casal), edustajanaan F. Caquelin; Ranskan hallituksen, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö K. Rispal-Bellanger ja R. Nadal; Espanjan hallituksen, asiamiehenään yhteisön oikeutta koskevia asioita hoitavan osaston valtionasiamies S. Ortiz Vaamonde; Irlannin hallituksen, asiamiehinään P. Gallagher, SC, ja E. Barrington, BL; Italian hallituksen, asiamiehenään O. Fiumara; Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään barrister D. Anderson, ja komission, asiamiehenään X. Lewis, 5.2.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Paris on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 23.2.1996 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 25.4.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksen tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 (EYVL L 160, s. 1) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat toisaalta The Scotch Whisky Association, joka on Skotlannin oikeuden mukaan perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on suojella ja edistää skotlantilaisen whiskyn etuja maailmanlaajuisesti, sekä toisaalta Compagnie financière européenne de prises de participation (jäljempänä Cofepp, jota aikaisemmin kutsuttiin nimellä LA Martiniquaise LM), Prisunic SA ja Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal); kyseessä oleva oikeusriita koskee sitä, että jälkimmäiset ovat myyneet alkoholipitoisuudeltaan 30-tilavuusprosenttista juomaa nimityksellä, johon sisältyy ilmaisu "whisky".

3 Kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annetussa neuvoston direktiivissä 79/112/ETY (EYVL 1979, L 33, s. 1) vahvistetaan elintarvikkeiden merkintää koskevat yleiset säännöt.

4 Tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan a kohdassa säädetään, että elintarvikkeiden merkinnät eivät saa

"olla omiaan johtamaan ostajaa harhaan, erityisesti:

i) elintarvikkeen ominaispiirteiden osalta ja erityisesti sen luonteen, yksilöllisyyden, ominaisuuksien, koostumuksen, määrän, säilyvyyden, alkuperän, valmistus- tai tuotantomenetelmän osalta".

5 Tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan elintarvikkeisiin on merkittävä muun muassa myyntinimitys, joka määritellään 5 artiklan 1 kohdassa seuraavasti:

"1. Elintarvikkeen myyntinimitys on laissa, asetuksessa tai hallinnollisessa määräyksessä säädetty nimitys, tai jollei sellaista nimitystä ole, käyttöön vakiintunut nimitys siinä jäsenvaltiossa, jossa tuote myydään kuluttajalle, tai elintarvikkeen ja tarvittaessa sen käytön kuvaus, joka on riittävän täsmällinen ilmaisemaan ostajalle elintarvikkeen todellisen laadun ja mahdollistaa sen erottamisen tuotteista, joihin se voitaisiin sekoittaa."

6 Direktiivin 79/112/ETY 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos elintarvikkeen pakkausmerkinnöissä korostetaan yhtä tai useampaa elintarvikkeen tiettyjen erityisominaisuuksien kannalta välttämätöntä ainesosaa tai sen alhaista pitoisuutta taikka jos elintarviketta muutoin esitellään siten, että vaikutus on sama, on ainesosan vähimmäis- tai vastaavasti enimmäispitoisuus ilmoitettava prosentteina sellaisena kuin se on elintarvikkeen valmistushetkellä.

Edellä tarkoitettu maininta on liitettävä joko välittömästi sen nimityksen yhteyteen, jolla elintarvike myydään, tai annettava kyseisen ainesosan yhteydessä ainesosaluettelossa.

— —."

7 Erityisesti tislattujen alkoholijuomien ollessa kysymyksessä niiden määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevat yleiset säännöt on vahvistettu asetuksella N:o 1576/89, jonka neljännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"— — kun otetaan huomioon kyseisten tuotteiden laatu ja se, että kuluttajat saisivat näistä tuotteista täydellisempää tietoa, näiden yleisten sääntöjen [sellaisina kuin ne johtuvat direktiivistä 79/112] lisäksi olisi annettava erityissäännöksiä ja erityisesti tuotteiden määritelmiin olisi sisällytettävä käsitteet nautittavaksi tarkoitettujen alkoholijuomien kypsyttämisestä ja vähimmäisalkoholipitoisuudesta".

8 Tislattu alkoholijuoma on määritelty asetuksen N:o 1576/89 1 artiklan 2 kohdassa erityisesti juomaksi, joka on tarkoitettu nautittavaksi ja jonka vähimmäisalkoholipitoisuus on 15 tilavuusprosenttia. Tislattu alkoholijuoma on oltava valmistettu joko tislaamalla suoraan tai sekoittamalla tislattua alkoholijuomaa "yhden tai useamman muun tislatun alkoholijuoman kanssa" tai "yhden tai useamman juoman kanssa".

9 Whisky (tai whiskey) määritellään asetuksen N:o 1576/89 1 artiklan 4 kohdan b alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan

"tislattua alkoholijuomaa, joka on valmistettu tislaamalla viljamäskiä, joka on

— sokeroitu maltaan diastaasilla joko ilman muita luontaisia entsyymejä tai niiden kanssa,

— fermentoitu hiivalla,

— tislattu siten, että tisle sisältää alkoholia vähemmän kuin 94,8 tilavuusprosenttia ja että aromi ja maku on peräisin käytetyistä raaka-aineista

ja jota on kypsytetty vähintään kolme vuotta enintään 700 litran vetoisissa puutynnyreissä".

10 "Viljapohjainen alkoholijuoma" määritellään 1 artiklan 4 kohdan c alakohdan 1 alakohdassa siten, että sillä tarkoitetaan

"1) käyneestä viljamäskistä tislaamalla valmistettua alkoholijuomaa, jonka aistinvaraiset ominaisuudet ovat peräisin käytetyistä raaka-aineista".

11 Asetuksen N:o 1576/89 3 artiklassa säädetään seuraavasti:

"1. Lukuun ottamatta 1 artiklan 4 kohdan m alakohdan 1 alakohdassa määriteltyjä katajanmarjalla maustettuja tislattuja alkoholijuomia sekä tiettyjä erityistuotteita, joiden alkoholipitoisuus ilmoitetaan liitteessä III, jäljempänä lueteltujen tislattujen alkoholijuomien vähimmäisalkoholipitoisuuksien on oltava, jotta ne voidaan pitää kaupan nautintatarkoituksiin yhteisössä 1 artiklan 4 kohdan mukaisilla nimityksillä, tilavuusprosentteina ilmaistuna seuraavat:

— 40 % *whisky/whiskey*

— —

— 35 % viljapohjainen alkoholijuoma/viljaviina

— —.

4. Ennen 31 päivää joulukuuta 1992 neuvosto tarkastelee *whiskyn/whiskeyn* vähimmäisalkoholipitoisuutta uudelleen komission tekemän markkinatutkimuksen perusteella."

12 Saman asetuksen 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa, jotka ovat keskeisessä asemassa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa pääasiassa, säädetään seuraavasti:

"1. Ottaen huomioon 2, 3, 4 ja 12 artiklan vaatimukset 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut nimitykset varataan siinä määritellyille tislatuille alkoholijuomille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan nojalla toteutettuja toimenpiteitä. Näitä nimityksiä on käytettävä kuvattaessa kyseisiä juomia.

Tislatuissa alkoholijuomissa, jotka eivät täytä 1 artiklan 4 kohdan vaatimuksia, ei saa olla kyseisessä kohdassa näille tuotteille säädettyjä nimityksiä. Niitä on kutsuttava 'tislatuiksi alkoholijuomiksi' tai 'alkoholeiksi'.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja nimityksiä voidaan täydentää muillakin kuin 3 kohdassa tarkoitetuilla maantieteellisillä viittauksilla, jos ne eivät johda kuluttajaa harhaan."

13 Asetuksen N:o 1576/89 6 artiklassa säädetään seuraavasti:

"1. Myyntinimityksen lisäksi seuraavista käytetyistä merkinnöistä voi olla erityissäännöksiä:

— ilmaisujen, lyhenteiden tai merkkien käytöstä;

— yhdistettyjen ilmaisujen käytöstä mukaan lukien kaikki 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa määritellyt yleisnimet.

2. Tislattujen alkoholijuomien sekoitusten sekä juomaseosten ja tislattujen alkoholijuomien sekoitusten nimityksistä voi olla erityissäännöksiä.

3. Säännö[sten], joihin 1 ja 2 kohdassa viitataan, —— tarkoituksena on erityisesti estää mainituissa kohdissa tarkoitettuja nimityksiä aiheuttamasta sekaannusta varsinkaan tämän asetuksen voimaan tullessa valmistettavien tuotteiden osalta."

14 Asetuksen N:o 1576/89 7 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavasti:

"1. Direktiivin 79/112/ETY mukaisesti annettujen kansallisten säännösten lisäksi 1 artiklan 4 kohdassa määriteltyjen kuluttajille tarkoitettujen tislattujen alkoholijuomien merkinnöissä, esittelyssä ja mainonnassa on noudatettava 2 ja 3 kohtaa.

2. a) Kun on kysymys 1 artiklan 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuista tuotteista, myyntinimityksen on oltava jokin 5 artiklan ja 6 artiklan 2 kohdan mukaan yksinomaan näistä tuotteista käytettävistä nimityksistä.

b) Jos merkinnöissä ilmoitetaan maatalousperäisen etyylialkoholin valmistamiseen käytetty raaka-aine, kaikki käytetyt maatalousperäiset alkoholit on mainittava määrien mukaisessa, alenevassa järjestyksessä.

c) Kun myydään 1 kohdassa tarkoitettuja tislattuja alkoholijuomia, nimitystä voidaan täydentää ilmaisulla 'sekoite', jos tuote on valmistettu yhdistämällä.

d) Kypsytysaika voidaan eräin poikkeuksin ilmoittaa ainoastaan, jos se viittaa nuorimpaan alkoholin ainesosaan ja jos tuote on vanhennettu veroviranomaisten tai muiden yhtä luotettavien tarkastajien valvonnassa."

15 Saman asetuksen 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Kun yhteisössä tuotettuja tislattuja alkoholijuomia pidetään kaupan nautintatarkoituksiin, niitä ei saa kuvata sellaisilla liitesanoilla tai sanonnoilla, kuten 'kaltainen', 'tyyppinen', 'tyylinen', 'tapainen', 'tehty', 'makuinen', eikä muilla vastaavilla ilmaisuilla tässä asetuksessa tarkoitettuun nimitykseen yhdistettynä."

16 Saman asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos jokin siinä luetelluista tislatuista alkoholijuomista, joihin muun muassa whisky kuuluu, sisältää lisättyä maatalousperäistä etyylialkoholia, sen esittelyssä ei missään muodossa saa olla mainituille juomille varattuja yleisnimiä.

17 Asetuksen N:o 1576/89 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavasti:

"1. Vientiin tarkoitettujen tislattujen alkoholijuomien on oltava tämän asetuksen säännösten mukaisia."

18 Tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yksityiskohtaisista täytäntöönpanosäännöistä 24 päivänä huhtikuuta 1990 annettu komission asetus (ETY) N:o 1014/90 (EYVL L 105, s. 9) on asetuksen N:o 1576/89 täytäntöönpanoasetus, jota on ensiksi muutettu 19.6.1991 annetulla komission asetuksella N:o 1781/91 (EYVL L 160, s. 5) ja sitten 3.11.1994 annetulla komission asetuksella N:o 2675/94 (EYVL L 285, s. 5).

19 Asetuksen N:o 1014/90 toisessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

" — — näissä selvennyksissä ja lisäsäännöissä [suhteessa asetukseen N:o 1576/89] *on syytä ensi sijassa ottaa huomioon ne perusteet, joiden mukaisesti itse asetus* (ETY) N:o 1576/89 annettiin; — — lisäksi perusteena olisi oltava kaikkien mahdollista sekaannusta aiheuttavien seikkojen välttäminen merkinnässä annetuissa tiedoissa sekä sen takaaminen, että kuluttajalle annetaan merkinnöissä mahdollisimman täydelliset ja selkeät tiedot".

20 Asetuksella N:o 1781/91 (ks. oikaisu EYVL:ssä 1992, L 291, s. 22) asetukseen N:o 1014/90 otetun 7 b artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavasti:

"Asetuksen (ETY) N:o 1576/89 6 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan nojalla yleisnimen käyttö yhdistetyssä ilmaisussa on kielletty tislattujen alkoholijuomien esittelyssä, jollei alkoholi tuossa juomassa ole yksinomaan valmistettu siitä tislatusta alkoholijuomasta, johon yhdistetyssä ilmaisussa viitataan."

21 Lisäksi asetuksella N:o 2675/94 asetukseen N:o 1014/90 otetussa 7 c artiklassa säädetään seuraavasti:

"Kun jokin asetuksen (ETY) N:o 1576/89 9 artiklassa luetelluista tislatuista alkoholijuomista sekoitetaan:

— yhteen tai useampaan niistä tislatuista alkoholijuomista, jotka on määritelty tai joita ei ole määritelty asetuksen (ETY) N:o 1576/89 1 artiklan 4 kohdassa,

ja/tai

— yhteen tai useampaan maatalousperäiseen tisleeseen, myyntinimitystä 'alkoholi' tai 'tislattu alkoholijuoma' on käytettävä merkinnöissä ilman muita laatua koskevia mainintoja ja se on merkittävä näkyvään kohtaan helposti havaittavalla ja luettavalla tavalla."

22 Cofepp on 30.3.1988 rekisteröidyn tavaramerkin "Gold River" haltija, ja tällä tavaramerkillä kuvataan viinejä, alkoholeja, likööreja ja erityisesti whiskyä; se käyttää tavaramerkkiä vähimmäisalkoholipitoisuudeltaan 30 tilavuusprosenttisen, Skotlannista, Kanadasta ja Pohjois-Amerikasta peräisin olevista eri whiskeistä ja vedestä yhdistetyn juoman merkitsemiseen. Tämän juoman pullojen merkinnöissä on sanat "Blended Whisky Spirit" ja "spiritueux au whisky".

23 Scotch Whisky Association pyysi ulosottomiestä kahteen otteeseen vuonna 1992 ja 1993 toteamaan virallisessa pöytäkirjassa, että Prisunic SA myi useissa kaupoissa Pariisissa Gold River -tavaramerkillä varustettua tislattua alkoholijuomaa, joka oli asetettu esille samoille hyllyille whiskien kanssa.

24 Scotch Whisky Association haastoi Cofeppin, Prisunic SA:n ja Centrale d'achats et de services alimentaires SARL:n (Casal) Tribunal de grande instance de Paris'hin erityisesti sen toteamiseksi, että vastaajat olivat menetelleet kantajaa kohtaan vilpillisesti elinkeinotoiminnassa.

25 Scotch Whisky Associationin mukaan on asetuksen N:o 1576/89 vastaista myydä vähimmäisalkoholipitoisuudeltaan 30-tilavuusprosenttista juomaa nimityksellä, johon sisältyy ilmaisu "whisky", koska asetuksessa on vahvistettu whiskyn vähimmäisalkoholipitoisuudeksi 40 prosenttia.

26 Cofepp väittää, että se ei ole käyttänyt enää asetuksen N:o 1576/89 voimaantulon jälkeen nimitystä "whisky" sellaisen whiskyn myynnissä, jonka alkoholipitoisuus on alhaisempi. Se on korvannut nimityksen englanninkielisellä nimityksellä "Blended Whisky Spirit" ja ranskankielisellä nimityksellä "spiritueux au whisky", joiden se katsoo olevan asetuksen N:o 1576/89 mukaisia. Se väittää, ettei tämän asetuksen sisältö ole selvä, koska sittemmin annetussa asetuksessa N:o 2675/94 määritellään ne juomat, joista nimitystä alkoholi tai tislattu alkoholijuoma on käytettävä ilman muita laatua koskevia merkintöjä. Cofepp tulkitsee asetusta N:o 1576/89 siten, että sen mukaan on tehtävä ero toisaalta maatalousperäisen etyylialkoholin lisäämisen, jolloin ilmaisun "whisky" käyttäminen tislatusta alkoholijuomasta on kielletty, ja toisaalta laimentamisen välillä. Yleisnimen "whisky" käyttökielto ei koske sen kaltaista laimentamista, jota se tekee ja jossa se alentaa vettä lisäämällä myymiensä yhdistettyjen whiskien alkoholipitoisuutta 40 tilavuusprosentista 30 tilavuusprosenttiin.

27 Tribunal de grande instance de Paris katsoi, että asian ratkaiseminen edellyttää asetuksen N:o 1576/89 tulkintaa ja päätti lykätä asian käsittelyä esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Saako yhteisön lainsäädännön ja erityisesti 29.5.1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 5 artiklan mukaan yleisnimi 'whisky' esiintyä sellaisista tislatuista alkoholijuomista käytettävien myyntinimitysten ilmaisujen joukossa, jotka koostuvat ainoastaan vedellä laimennetusta whiskystä siten, että niiden alkoholipitoisuus on alle 40 tilavuusprosenttia?"

28 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on todettava ensiksi, että Gold Riverin kaltainen juoma on asetuksen N:o 1576/89 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tislattu alkoholijuoma, joten se kuuluu asetuksen soveltamisalaan.

29 Sitten on todettava, että asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa nimitys "whisky" varataan saman asetuksen 1 artiklan 4 kohdan b alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa mainitut vaatimukset täyttäville tislatuille alkoholijuomille.

30 Tästä seuraa, että Gold Riverin kaltainen juoma, joka koostuu ainoastaan vedellä laimennetusta whiskystä siten, että sen alkoholipitoisuus on alle 40 tilavuusprosenttia, ei ole asetuksessa N:o 1576/89 tarkoitettu "whisky", eikä sitä voida myydä tällä nimityksellä, mitä ei sitä paitsi ole kiistettykään vireillä olevassa pääasiassa.

31 Asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ensimmäisessä ja toisessa virkkeessä säädetään, että juomissa, jotka eivät täytä 1 artiklan 4 kohdan vaatimuksia, ei saa olla kyseisessä kohdassa näille tuotteille säädettyjä nimityksiä ja että niitä on kutsuttava "tislatuiksi alkoholijuomiksi" tai "alkoholeiksi".

32 Cofeppin mukaan asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toista virkettä on tulkittava siten, että siinä tarkoitettujen juomien myyntinimityksessä on oltava ilmaisu "tislattu alkoholijuoma" tai "alkoholi", mutta niihin voidaan lisätä muita "whiskyn" kaltaisia ilmaisuja, koska muiden sellaisten ilmaisujen lisäämisestä, joissa kuluttajille ilmoitetaan sekoituksen ainesosat ja varsinkin ainoa alkoholiainesosa, ei säädetä tässä säännöksessä.

33 Tällaista tulkintaa ei voida hyväksyä. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 17 ja 18 kohdassa todennut, asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdassa säädetään samalla sekä siitä, että Gold Riverin kaltaista tuotetta on kutsuttava "tislatuksi alkoholijuomaksi" tai "alkoholiksi", että siitä, ettei sille voida antaa saman asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja nimityksiä, mikä tarkoittaa, että ilmaisu "whisky" ei saa esiintyä tuotteen myyntinimityksessä.

34 Cofepp ja Ranskan hallitus vetoavat myös asetuksen N:o 1576/89 6 artiklaan, jonka mukaan myyntinimitysten lisäksi käytetyistä merkinnöistä voi olla erityissäännöksiä, ja väittävät, että asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toisessa virkkeessä säädetyn myyntinimityksen "tislattu alkoholijuoma" tai "alkoholi" lisäksi käytettävien merkintöjen käyttö on vapaata, siltä osin kuin sitä ei ole nimenomaisesti kielletty asetuksen 6 artiklan nojalla annetuilla säännöksillä.

35 Tältä osin on syytä todeta, kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 23—25 kohdassa, että merkintöjä ei saa vapaasti lisätä myyntinimityksiin.

36 Toisaalta niiden lisääminen edellyttää, että komissio on antanut siihen luvan asetuksen N:o 1576/89 6 artiklan 1 kohdassa uskotun poikkeuksen antamista koskevan toimivallan nojalla.

37 Nimittäin asiassa C-217/91, Espanja vastaan komissio, 7.7.1993 annetusta tuomiosta (Kok. 1993, s. I-3923, 20 kohta) käy ilmi, että asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdassa olevaa kieltoa käyttää asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua nimitystä muissa kuin siinä määritellyissä tislatuissa alkoholijuomissa, sovelletaan täysimääräisesti lukuun ottamatta sitä tapausta, että neuvosto on halunnut antaa komissiolle oikeuden poiketa komissiolle nimenomaisesti asetuksen N:o 1576/89 6 artiklan 1 kohdassa uskotun toimivallan nojalla siitä.

38 Asetuksen N:o 1576/89 6 artiklan sanamuodosta itsestään ilmenee, että komissiolle artiklan 1 kohdassa annettua toimivaltaa on rajoitettu 3 kohdan mukaisesti sen vuoksi, että on ollut tarpeen estää lisämerkintöjä sisältäviä myyntinimityksiä "aiheuttamasta sekaannusta varsinkaan tämän asetuksen voimaan tullessa valmistettavien tuotteiden osalta".

39 "Whiskyn" kaltaisten lisämerkintöjen käyttö myyntinimityksissä on siten kielletty asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan perusteella, jollei asetuksen 6 artiklaan perustuvista poikkeuksista muuta johdu; tällaisia poikkeuksia ei ole tässä tapauksessa.

40 Cofepp on lisäksi väittänyt, että asetuksen N:o 1576/89 5 artiklaa ei voida tulkita siten, että siinä kielletään käyttämästä asetuksen 1 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua yleisnimeä sellaisen juoman myyntinimityksessä, joka ei täytä kyseistä tuotetta varten nimenomaisesti vahvistettuja vaatimuksia, sillä asetuksessa on erillinen säännös, joka sisältää ainoan nimenomaisen kiellon tältä osin. Siten asetuksen N:o 1576/89 9 artiklassa kielletään nimenomaisesti "whisky[n]" kaltaisten varattujen yleisnimien käyttö kysymyksessä olevasta tuotteesta ja maatalousperäisestä etyylialkoholista koostuvien tislattujen alkoholijuomien esittelyssä. Tällainen kielto ei olisi perusteltu, jos 5 artikla sisältäisi jo vastaavanlaisen kiellon.

41 Tätä tulkintaa ei voida hyväksyä. Nimittäin 5 artiklassa säädetään myyntinimityksestä, kun taas 9 artiklassa säädetään yleisestä kiellosta käyttää varattua ilmaisua jossain muodossa tuotteen esittelyssä yleensä.

42 Tämän jälkeen Cofepp väittää muutetun asetuksen N:o 1014/90, joka on asetuksen N:o 1576/89 täytäntöönpanoasetus, perusteella, että koska asetukseen N:o 1014/90 asetuksella N:o 1781/91 otetussa 7 b artiklassa säädetään, että yleisnimeä saadaan käyttää yhdistetyssä ilmaisussa tislattujen alkoholijuomien esittelyssä, jos alkoholi tuossa juomassa on valmistettu yksinomaan siitä tislatusta alkoholijuomasta, johon yhdistetyssä ilmaisussa viitataan, sellaisen tuotteen osalta, joka ei sisällä muuta alkoholia kuin whiskyä, pitää saada sisällyttää tämä ilmaisu sen myyntinimitykseen. Lisäksi koska asetuksella N:o 2675/94 säädetyn 7 c artiklan mukaan myyntinimitystä on käytettävä merkinnöissä ilman muita laatuja koskevia mainintoja, silloin kun kysymyksessä ovat muiden tislattujen alkoholijuomien tai maatalousperäisten tisleiden kanssa sekoitetut tislatut alkoholijuomat, laatua koskeva maininta saadaan lisätä myyntinimitykseen kaikissa muissa tapauksissa.

43 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 43 kohdassa, ilmaisu "spiritueux au whisky" ei ole asetuksen N:o 1014/90 7 b artiklassa tarkoitettu yhdistetty ilmaisu. Lisäksi asetuksen N:o 1781/91 toisesta perustelukappaleesta käy ilmi, että sitä sovelletaan likööreihin. Yhteisöjen lainsäätäjä on halunnut liittää ilmaisulla

"yhdistetty ilmaisu" kaksi eri juoman nimitystä yhteen, eikä liittää yhteen alkoholin ja whiskyn, joka itsessään on eräs alkoholi, nimityksiä yhteen. Asetukseen N:o 1014/90 asetuksella N:o 2675/94 otettu 7 c artikla koskee muunlaisia tuotteita kuin whiskyn ja veden sekoituksia ja se on, kuten asetuksen N:o 2675/94 perustelukappaleista käy ilmi, osa sitä yleistä tavoitetta, jolla pyritään säilyttämään terve kilpailu perinteisesti suojattujen tislattujen alkoholijuomien ja muiden välillä ja välttämään kuluttajille aiheutuva sekaannus. Sitä ei voida käyttää sellaisen tulkinnan perusteena, jolla tehtäisiin tyhjäksi asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan vaikutukset ja joka johtaisi asetuksen päämääriin nähden päinvastaiseen tulokseen.

44 Cofepp väittää direktiiviin 79/112/ETY ja erityisesti sen 5 artiklan 1 kohdan perusteella, että sillä on oikeus käyttää ilmaisua "whisky" Gold River -tuotteen myyntinimityksessä. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan elintarvikkeiden myyntinimitys on sovellettavissa pakottavissa säädöksissä säädetty nimitys, tai jollei sellaista nimitystä ole, elintarvikkeen kuvaus.

45 Koska asetuksen N:o 1576/89 5 artikla on pakottava säännös Gold Riverin kaltaisten tuotteiden myyntinimitysten suhteen, tämän juoman nimityksessä ei voida käyttää kuvaavaa nimitystä.

46 Kuitenkin on täsmennettävä, että kun on kysymys direktiivistä 79/112/ETY, sen 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos elintarvikkeen pakkausmerkinnöissä korostetaan yhtä tai useampaa elintarvikkeen tiettyjen erityisominaisuuksien kannalta välttämätöntä ainesosaa tai sen alhaista pitoisuutta taikka jos elintarviketta muutoin esitellään siten, että vaikutus on sama, on ainesosan vähimmäis- tai vastaavasti enimmäispitoisuus ilmoitettava prosentteina ja tämä maininta on liitettävä pakkausmerkintöihin joko välittömästi tämän elintarvikkeen myyntinimityksen yhteyteen tai se on oltava ainesosaluettelossa.

47 Tästä seuraa, että vaikka asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan 1 kohdan mukaan ilmaisu "whisky" ei saa esiintyä millään tavalla Gold Riverin kaltaisen tuotteen myyntinimityksessä, se voi kuitenkin direktiivin 79/112/ETY 7 artiklan 1 kohdan mukaan esiintyä tämän tuotteen pakkausmerkinnöissä sillä direktiivin 79/112 2 artiklan 1 kohdassa yleisesti säädetyllä edellytyksellä, jonka mukaan elintarvikkeen pakkausmerkinnät eivät saa olla omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan elintarvikkeen ominaispiirteiden osalta eli erityisesti sen luonteen ja ominaisuuksien osalta. Tältä osin on syytä täsmentää, kuten julkisasiamies on tehnyt ratkaisuehdotuksensa 33 kohdassa, että asetus N:o 1576/89 on erikoissäännös, jota sovelletaan ensisijaisesti direktiiviin 79/112/ETY nähden. Tästä seuraa, että vaikka ilmaisu "whisky" saa ilman muuta olla ainesosaluettelossa, tämä maininta saa olla myyntinimityksen välittömässä yhteydessä ainoastaan, jos se esiintyy selvästi erillisenä ja huomaamattomampana siksi, että muussa tapauksessa tehtäisiin tyhjäksi ne vaikutukset, jotka seuraavat kiellosta käyttää ilmaisua "whisky" myyntinimityksessä.

48 Täten on syytä vastata, että asetuksen N:o 1576/89 5 artiklan vastaista on sisällyttää yleisnimi "whisky" sellaisista tislatuista alkoholijuomista käytettävien myyntinimitysten ilmaisujen joukkoon, jotka sisältävät vedellä laimennettua whiskyä ja joiden alkoholipitoisuus on alle 40 tilavuusprosenttia, tai lisätä ilmaisu "whisky" sellaisesta juomasta käytettyyn nimitykseen "alkoholi" tai "tislattu alkoholijuoma".

Oikeudenkäyntikulut

49 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan, Saksan, Espanjan, Irlannin, Italian ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Tribunal de grande instance de Paris'n 23.2.1996 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Tislattujen alkoholijuomien määritelmää, kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 5 artiklan vastaista on sisällyttää yleisnimi "whisky" sellaisista tislatuista alkoholijuomista käytettävien myyntinimitysten ilmaisujen joukkoon, jotka sisältävät vedellä laimennettua whiskyä ja joiden alkoholipitoisuus on alle 40 tilavuusprosenttia, tai lisätä ilmaisu "whisky" sellaisesta juomasta käytettyyn nimitykseen "alkoholi" tai "tislattu alkoholijuoma".

Gulmann Wathelet Moitinho de Almeida

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä heinäkuuta 1998.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja